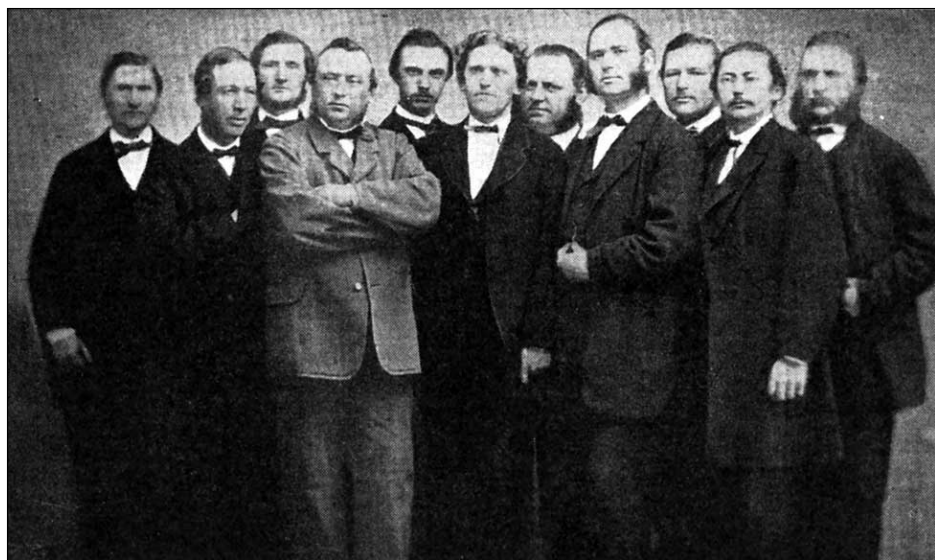

Västerviks Manskör

1912—1952

"GUBBKÖREN" 1860

Från vänster till höger: bankkamrer A. E. Hjorth, fabrikör S. Edling, handlanden Ludvig Sundberg, vice konsul Axel Tenger, Sixten Embring, handlanden Janne Anderzon, bokhandlare E. J. Dahlman, folkskollärare Carl Landström, sjökapten Claes Fallenius, läroverksadjunkt B. F. J. Åbom och skeppsmäklare Rob. Fogelmarck. Ledare Carl Landström.

Smålands första manskör bildades i Västervik?

Det har sagts, att Smålands första manskör bildades i Västervik, men huruvida detta skulle vara den ovan avbildade "Gubbkvartetten" är svårt att säga. Enligt gamla protokoll från musiklivet i Västervik under forna dagar, som nu finns bevarade i Tjustbygdens kulturhistoriska museum, bildades 1847 en musiksammanlutning som kallade sig "Musikaliska sällskapet i Västervik", vilket i början endast skulle utföra instrumentmusik.

Det beslöts emellertid senare att söka samarbete med en dåvarande sångarsammanslutning för att gemensamt utöva tonkonst. Vad resultatet blev av denna samverkan vet man inte, då protokoll saknas från dess verksamhet. Först på 1860-talet får man kontakt med Gubbkören eller Gubbkvartetten, som den också kallades. Denna kör förfogade över ett förnämligt och skolat röstmaterial och var sammansatt av societetspersoner, varför den ofta benämndes "Societetskören". Det kan nämnas att en av tenorerna, handlanden John Anderzon (Hökarn), var i besittning av en underbar röst och högt skattad inom societetslivet i staden.

En enkelkvartett ur denna kör var självskriven, när det gällde uppvaktningar av ena eller andra slaget. Var det en dam som skulle uppvaktas, samlades kvartetten på gatan utanför den skönas fönster och gav henne

sin hyllning i smäktande toner. Gubbkören medverkade även vid societ-esbaler och kostymfester. Att tenoren Anderzon fick smeknamnet Kikarn berodde på att han var ägare till "Hökarboden" i samma hus, vari Ek-strands järnhandel nu är inrymd.

Gubbkörens eller Musikaliska sällskapets öden efter år 1866 känner man inte till. Det fanns tydligen även på den tiden svårigheter att brot-tas med när det gällde sammanhållning och intresse. År 1873, den 26 mars, började det bli liv i den avsomnade musikverksamheten. Ett sam-manträde hölls, varvid det beslöts att återuppta Musikaliska sällskapets arbete med en instrumental- och en vokalavdelning. Den 27 november samma år var man färdig att ge sin första konsert, som hölls på lärover-kets "festivitetsal" inför 156 betalande åhörare – ett imponerande antal på den tiden. Efter denna konsert blev det uppehåll i två år till den 2 april 1875, då man åter utlyste ett sammanträde för att återuppta arbetet, vil-ket fortsattes till den 5 februari 1879. Efter denna tid finns inga spår av sällskapets verksamhet, varför det är troligt att den ånyo blev avbruten.

Så långt berättar dessa protokoll. Att det emellertid efter denna tid exis-terat både sång- och musiksammanslutningar under längre eller kortare tidrymder och med olika benämningar vet man med säkerhet. Detta fram-går också av innehållet i denna minnesskrift, som utarbetats av medlem-mar i Västerviks manskör med anledning dess 40-årsjubileum.

1903 genombrottsåret för manskörsången i Västervik

Man kan gott påstå att 1903 blev ett genombrottsår för manskörssången i Västervik. Före detta år existerade dock en manskör men namnet Svea under fabrikör Ludvig Lamms ledning, men i saknad av tillräckligt antal tenorer började den så småningom att föra en tynande tillvaro och måste efter ett par års verksamhet nedläggas. Fabrikör Lamm hade emellertid ej uppgivit sin tro på manskörssången, och när så framlidne folkskolläraren L. J. Sundell flyttade till Västervik som lärare vid härvarande folkskola och av Lamm blivit underrättad om förhållandena, var saken klar, och med dels gamla Svea-sångare och dels med nytt material bildades så en manskör på hösten 1903. Rikt musikaliskt utrustad och med organisato-risk talang var Sundell rätt man på rätt plats.

Arbetet inom den nya kören gick med liv och lust. Första tiden saknade den namn men fick sedermera, efter en bland medlemmarna utlyst pris-tävlan, namnet Helios. Förste pristagare var en kakelugnsmakare Tim-gren, en gammal sångarveteran.

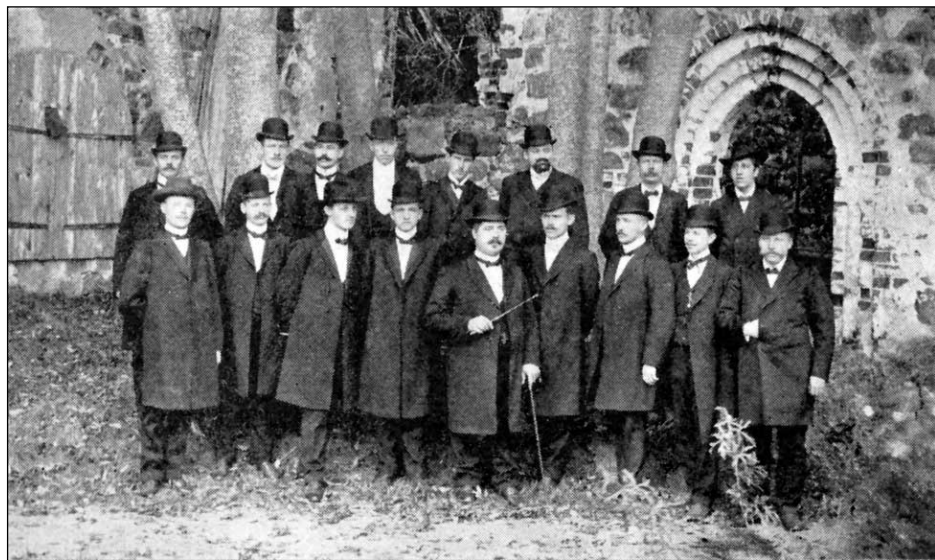
Otaliga konserter gavs såväl i staden som den omkringliggande bygden, och kören anlätades ofta vid välgörenhetstillställningar av skilda slag.

Efter några års arbete erhöll kören inträde i Smålands sångarförbund efter inspektion av framlidne sångarfarbrorn Stomberg, som då var dirigent för nämnda förbund. Kören deltog i förbundets sångarfest i Kalmar 1910 samt ett par år därefter, eller 1912, i den olympiska sångarfesten i Stockholm, då smålandssångarna fullständigt slog igenom med sin hembygdssång, "Röd lyser stugan".

Efter sångarfesten i Stockholm stod även Helios inför sin upplösning efter att ha hållit samman i närmare tio år.

Vilan blev emellertid ej lång, ty redan den 16 november 1912 återupptogs arbetet med huvudsakligast Helios' gamla sångare, och kören döptes nu om till Västerviks manskör och anmäldes omedelbart till inträde i förbundet. Till körledare valdes kammarskrivare O. Hallqvist, under vars nitiska och uppofterande ledning körens repertoar svällde ut i både omfattning och gedigenhet.

Under den tid som Hallqvist var ledare gav kören sommaren 1914 icke mindre än åtta friluftskonserter i Stadsparken, förutom ett tiotal inomhuskonserter, samt deltog vidare i Baltiska utställningens sångarfest med en

MANSKÖREN HELIOS I VÄSTRA EDS KYRKORUIN

Första raden från vänster: Axel Gustafsson, E. Clarin, B. Arvidsson, C. H. Larsson, L. J. Sundell (ledare), E. Ljung, Carl Lindström, Edgar Adelgren och G. Falk. Andra raden från vänster: Fr. Anderberg, Martin Andersson, Gustaf Teurnell, John Piehl, C. Wirsén, J. Nordgren, A. Nyberg och Ernst Rosenqvist.

avstickare till Köpenhamn, där konsert. av utställningskören hölls i Kungens Have inför 30.000 åhörare Ml därefter konsert på Tivoli.

Den 7 augusti 1915 hade kören inbjudit Gamleby, Eksjö, Huskvarna och Tranås manskörer till en sångarfest i Västervik, och därvid hölls konserter i Gamleby och Västervik med avslutningskonsert på restaurang Slottsholmen.

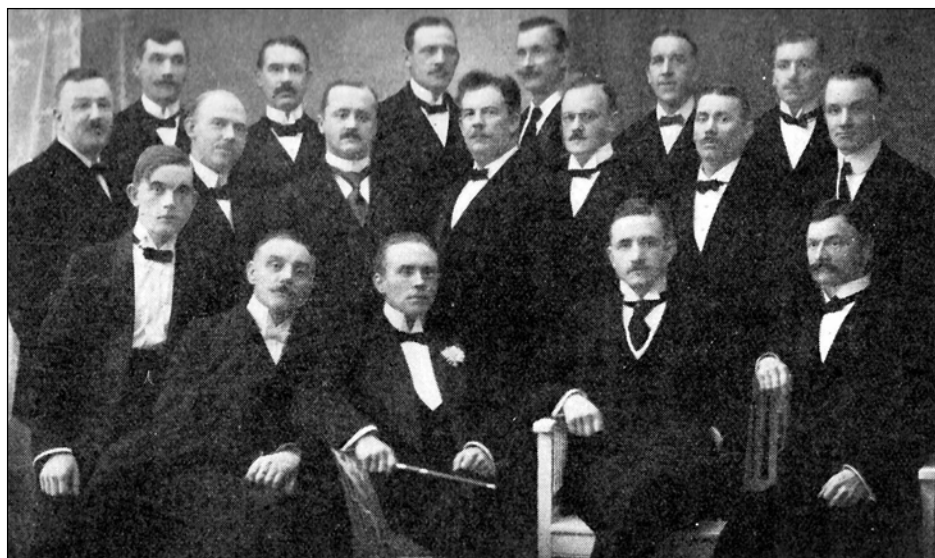
Hallqvist, som den 23 oktober 1915 på grund av avflyttning från staden måste lämna ledarskapet för kören, efterträddes av folkskollärare B. Arvidsson, under vars ledning kören fortsatte sin verksamhet med konserter inom staden och på landsbygden samt deltog i sångarfesten vid Svenska spelen i Stockholm 1916. Att emellertid Västerviks manskör ej undgick att dela sina föregångares öde, visar ett protokoll för den 26 september 1917, då intresserade för bildandet av en ny manskör men med samma namn som den föregående hade sammanträdde, vilket också resulterade i en ny körs bildande eller kanske rättare en omorganisation av den gamla, med sysslomannen vid härvarande lasarett C. Alyhr som ledare. Denne avsåg sig dock snart uppdraget på grund av bristande tid.

Kören stod nu åter utan ledare, men den saken var snart avhjälpd. Redan på våren 1918 valdes enhälligt till ledare körens förutvarande vice dirigent, folkskollärare Sven Högberg, som vid flera tillfällen förut visat sig fullt kompetent för denna befattning.

Det blev nu liv och fart i arbetet, som präglades av äkta sångarstämning och glädje. Kören gick från seger till seger, och konsertturnéer anordnades här och tvärs genom bygderna. Nämnas må att kören deltog i Smålands sångarförbunds tioårsjubileum i Jönköping 1918 samt sångarfesten i Kalmar 1920.

1921 blev för kören ett händelserikt år, i det att Smålands sångarförbund då gästade Västervik på inbjudan av Västerviks manskör. Aldrig förut hade något sådant hänt i stadens historia, och nyfikenheten var säkerligen stor hos många, icke minst bland körens medlemmar, hur denna stora apparat, att mottaga cirka 200 sångare, skulle fungera. Allt gick emellertid över förväntan. Kören bestod provet på ett glänsande sätt, och tack vare förståelse och hjälpsamhet från staden och enskilda personer blev denna sångarfest en tilldragelse, som väl sent skall glömmas av såväl deltagare som arrangörer.

Vid sångarfesten på Nässjöutställningen 1922, anordnad av Smålands sångarförbund, och vid Göteborgsutställningens stora sångarevenemang 1923, då Svenska sångarförbundets 6.000 sångare var samlade, deltog kören. Däremellan har kören hunnit med en hel del konserter på olika platser både för egen och för andras räkning samt alltid givit sin medverkan vid välgörenhetstillställningar för olika ändamål.

VÄSTERVIKS MANSKÖR MED DESS FÖRSTE DIRIGENT, OLOF HALLQVIST

Som synes är de tio första åren av Västerviks manskörs tillvaro präglade av ett intensivt arbete i kvartettsångens tjänst. Visserligen saknades ej slitningar och motsättningar inom kören, vilket ju i allmänhet förekommer i ideella föreningar, men med det levande intresse, som medlemmarna på den tiden hade för sången, övervanns alla svårigheter, och kören kunde vid sitt tioårsjubileum med förtröstan och friskt mod se framtiden an.

KÖREN MED SVEN HÖGBERG SOM DIRIGENT

En av Smålands bästa körer

Körens sammansättning och prestationsförmåga dess anseende som varande en av Smålands bästa manskörer. Stämmorna var homogent sammansatta, och kören förfogade ej allenast över en intresserad och skicklig dirigent utan även över goda solister, sångarbröderna Öhman och Reinhard. Förmånen av att kören under de senaste trettio åren letts av samme dirigent kan ej nog uppskattas. Givetvis har röstmaterialet år från år delvis förändrats. Gamla sångare har tröttnat eller lämnat kören av en eller annan anledning och flera har avlidit.

Körens 25-årsjubileum

Till körens 25-årsjubileum, som firades hösten 1938, utkom en stencilerad minnesskrift, varur ovanstående har hämtats. Detta jubileum kom att firas något sent, beroende på att den noggranna tidpunkten för körens bildande ej kunde definitivt fastställas på grund av att den första protokollsboken försvunnit. Den kom dock senare till rätta. I samband med jubileet hölls i Västerviks nya kyrka en konsert, i vilken körens solister, ingenjör Gustaf Öhman och överlärare Martin Reinhard, en sista gång lät höra sina röster tillsammans med kören.

Vid den efter konserten anordnade festmiddagen på Stadshotellet var ett flertal hedersgäster inbjudna, bl. a. Smålands sångarförbunds ordförande, chefredaktör Gösta Thalén, Kalmar, körens förste ordförande, ingenjör Fredrik Anderberg, representanter för Norra Kalmar läns sångarkrets och manskörerna i norra Kalmar län, staden, pressen m.fl. Kören blev då varmt och hjärtligt hyllad med tal och blommor.

Konserter, sångarfester och samarbete

Ett tidigare avsnitt av denna skrift har nämnts, att kören på en relativt kort tid hann med ej mindre än åtta friluft- och ett tiotal inomhuskonserter. Vår moderna tid kan till lågt pris förse musikalskaren med mekanisk musik i rikligt mått, varför intresset för manskörssången numera i allmänhet ej är tillräckligt stort för att det ekonomiska resultatet av konserter skall bli så pass gott, att förluster ej åsamkas arrangörerna. Konserterna har därför under de senare åren blivit mera sällsynta.

En hastig återblick på de senaste 25 åren ger dock vid handen, att kören ett avsevärt antal gånger själv eller tillsammans med andra körer framträtt vid konserter och vid andra tillfällen.

Samarbete med andra körer har alltid legat Västerviks manskör varmt

25-ÅRSJUBILEET PÅ STADSHOTELLET

om hjärtat. Detta har bedrivits dels inom Smålands sångarförbunds ram, dels genom anslutning till Norra Kalmar läns sångarkrets.

Kören har deltagit i de allmänna svenska sångarfesterna i Stockholm 1930, i Göteborg 1936, i Stockholm 1946 och i Malmö och Köpenhamn 1914 och 1949. Från dessa sångarfester har sångarbröderna säkerligen många glada upplevelser i sina minnens skattkammare.

I Smålands sångarförbunds sångarfester i Eksjö/Hultsfred 1925, i Jönköping 1928, i Kalmar 1938, i Växjö 1942 och i Jönköping 1948 har sångarbröderna talrikt deltagit. År 1933 hade Smålands sångarförbund engagerats av jubileumsutställningen i Västervik och gav konsert på utställningsområdet. Tillsammans med Gunnebo manskör medverkade även kören vid utställningens öppnande och hade då den höga äran att få bringa H. Maj:t Konungen sin hyllning i toner. År 1946 hade kören och sångarkretsen engagemang vid den då i Västervik anordnade hantverks- utställningen och medverkade vid invigningen, som förrättades av Sveriges dåvarande arvsfurste, H. K. H. prins Gustaf Adolf, samt gav på kvällen konsert på utställningsområdet.

En uppräknig av alla de tillfällen kören haft glädjen deltaga i grannkörnas jubileer, skulle bli alltför lång. Här skall blott erinras om dylika i Överum, Gunnebo, Ankarsrum, Vena, Hultsfred och Silverdalen.

År 1927 hade kören besök av manskören Orpheus från Jönköping, varvid gemensamma konserter hölls i Västervik och Gamleby. Kören har

även i sin tur besökt Orpheuskören. Ett sångarbesök, som glädde kören mycket, var Visby allmänna sångförenings besök i Västervik 1949. Gästkören gav då en välbesökt konsert i Nya kyrkan, och efter konserten var en angenäm sammanvaro anordnad på Stadshotellet. Sedan dess har tanken på ett körens eget besök i Visby vid flera tillfällen diskuterats, dock utan att ännu ha kunnat realiseras.

Här går ej heller att redogöra för alla de tillfällen kören låtit höra sig i hemstaden. Som förut påpekats, har konserterna de senaste åren varit rätt sällsynta men andra arrangemang så många fler: Folkets parks jubileumsfirande 1941, Barnens dag, Norge- och finlandsaftnar, luciafirande, kungastafetten, improviserat firande av krigsslutet 1945 o. s. v.

Under de gångna åren har kören varje valborgsmässoafton på torget i Västervik hälsat våren välkommen, och tradition har även blivit sång för de sjuka och gamla.

Körens dirigenter under de 40 åren

Redan tidigare har nämnts, att körens dirigenter har varit:

kammarskrivare O. Hallqvist,	1912-1915,
folkskollärare B. Arvidsson,	1915-1917,
syssloman Carl Alyhr,	1917-1918,
folkskollärare Sven Högborg,	1918-

Under hela sin verksamhet har kören haft förmånen att få sjunga under goda ledare. Ombyte av dirigenter skedde av olika anledningar rätt ofta under de första åren; inte mindre än tre gånger på sex år. Alla

SVEN HÖGBERG

JUBILERANDE KÖREN 1952

var dock dugliga ledare. Hallqvist: synnerligen musikalisk och driftig, genom tråget utskrivande av noter gav han kören ett första notbibliotek. Arvidsson: även han genommusikalisk och med kompositörstalanger. Alyhr: besatt god erfarenhet från sin tid som ledare för en hundramannakör på sin fäderneö, Gotland.

Sedan 1918 har Sven Högberg skött taktpinnen, och det är ej för mycket sagt, att han och kören under alla dessa år blivit ett. Han har nedlagt ett uppoffrande och utomordentligt intresserat arbete i sin kör. Inte alltid har de stämmor han haft att "spela på" varit förstklassiga, då kören helt naturligt under dessa 34 år varit utsatt för en betydlig generationsväxling i stämmorna, men Sven Högberg har alltid haft den beundransvärda och för oss alla så värdefulla egenskapen att växa med uppgiften. Vad han betytt för vår kör, vet endast vi, och därför ett varmt tack och ett ärligt handslag samt önskan om hälsa och krafter ännu i många år för fortsatt arbete i sångens tjänst och för Din kära kör!

Fem sångare med förtjänstmedaljen

Att det finns gamla kämpar i kören, framgår därav, att inte mindre än fem av körens nuvarande medlemmar innehar Smålands sångarförbunds förtjänstmedalj för 25-årigt intresserat arbete i kören och för sången, nämligen Sven Högberg, som även tilldelats Svenska sångarförbundets

högsta utmärkelse för framgångsrikt arbete för tonkonstens höjande, Ernst Rosenqvist, John Dahlberg, som tidigare varit vice dirigent i kören ett flertal år, Schönning Larsson och Sigfrid Svensson.

Ännu en 40-åring

En sångarbroder, som vid alla styrelseval intill 1947 till en eller annan befattning invalts i styrelsen, är Ernst Rosenqvist. Han var vice ordförande åren 1912-18, sekreterare 1919-36 och slutligen ordförande åren 1936-46.

Ernst Rosenqvist är nu den ende sångarbroder som finns kvar av körens stiftare och är ännu verksam i kören. Det är en vacker sångargärning han har bakom sig; ej endast de 40 åren i Västerviks manskör utan därtill ytterligare nio år i manskören Helios, vår föregångare, som han även var med om att stifta.

Det är en heder för vår kör och en heder för vår sångarbroder Ernst Rosenqvist, att han alla dessa år varit sina sångarideal trogen. För hans trohet mot kören, för hans alltid uppoffrande, intresserade arbete uttalar kören sitt uppriktiga och varma tack.

Ekonomisk revy under gångna 40 år

Körens kassabok för de 40 åren lämnar en bild av körens ekonomi, som väl är den för ideella föreningar vanliga; den har nämligen i stort sett varit dålig.

Under de första åren kunde konserter och andra arrangemang lämna en behållning, som för oss minner om ett utomordentligt stort intresse för manskörssången från allmänhetens sida. Så lämnade exempelvis en konsertresa till Blackstad, Odensvi och Hallingeberg 1916 en nettobehållning av kronor 144: 33, en månskenstur med ångaren Tjust 1918 152 kronor, en konsert på Läroverket 1919 266 kronor. Sångarbalerna var även på den tiden livligt besökta och lämnade vanligen goda tillskott till körens kassa. Sålunda blev nettot på sångarbalen 1929 ej mindre än kronor 1 210:74 tack vare en av kören anordnad tombola. Kassaboken talar också om andra "inkomster": lån av N. N., förskott av kassören o. s. v., vilket visar att "behållningarna till nästa år" ofta varit skrala.

Bland utgifterna återfinns även sådana som förluster på konserter, där kören fått betala för att den givit en konsert, vilket givetvis ej stimulerat till nya framträdanden.

Glädjande nog har Västerviks stad genom anslag under flera år visat sin erkänsla för körens arbete. Redan 1914 fick således kören ett anslag på 200 kronor och påföljande år 75 kronor. Därefter upphörde anslagen till 1939, då 200 kronor beviljades. År 1940 erhöles även 200 kronor, 1941 1.00 kronor och under vardera av åren 1942–46 200 kronor. År 1947 höjdes anslaget till 400 kronor och 1948 till 500 kronor, vilket belopp därefter årligen utgätt.

Dessa frikostigt anslagna belopp har gjort att körens ekonomi under de senare åren förbättrats, betydande belopp har kunnat disponeras för inköp av notmateriel, vilken tidigare privat bekostats av medlemmarna, dessutom har hyran för körens repetitionslokal, sedan många år tillbaka i någon av stadens skolor, känts mindre betungande, trots att densamma undan för undan stigit.

Kören vill begagna tillfället att till Västerviks anslagsbeviljande myndigheter uttala sin stora tacksamhet för dessa anslag, vilka för kören varit av synnerligt värde.

Bortgångna sångarbröder

När man ser tillbaka på de gångna åren, är det mänskligt att man i första hand tänker på de glada upplevelserna. Men glädje och sorg följs åt, och då är det helt naturligt att i en minnesskrift som denna stanna inför minnet av några avlidna sångarbröder, vilka var och en på sitt sätt betytt så mycket för körens sammanhållning och arbete.

Vi frammanar bilden av *Gustaf Teurnell*, som var med och bildade manskören Helios och även var en av Västerviks manskörs stiftare. Han var mycket musikalisk och hade en synnerligen vacker basröst – en lugn och trygg sångarbroder, som sällan saknades på körens repetitioner eller konserter. *Martin Andersson*, i sångarkretsar även kallad "Bas-Anders" för sin djupa basstämma, en sångare från Helios' tid och en bland stiftarna av vår kör, intresserad och glad sångarbroder. *Johan Zanton*, körens ordförande en lång följd av år och sin kära kör trogen in i det sista, en hjärtegod sångarkamrat med ett levande intresse för sången. *Gustav Francke* var även körens ordförande ett flertal år och en av dess stiftare. Han var en representativ förespråkare för kören och alltid mån om dess anseende utåt. *David Flink* var en god sångare, alltid närvarande vid konserter och mycket uppskattad inom kören för sin vackra basröst och sitt äkta sångargemyt. *Elving Gustavsson*, gammal kvartettsångare från Orfeus i Jönköping, utmärkt bassångare med en stor repertoar, intresserad och plikttrogen. Mångårig medlemmen av Helios, *Martin Reinhard*, körens solist, som med sin härliga baryton gladdade såväl sångarbröderna

som konsertpubliken under många år. *Harry Willman*, den känslige och veke men alltid glade och intresserade sångarbrodern, utrustad med en ljus och vacker tenor. *Calle Schannong*, god och kunnig förstabas, alltid först på övningarna och alltid skämtsam och slagfärdig. *Martin Levihn*, en god och uppoffrande sångarbroder, som gjorde allt för körens trevnad vid sångarfärder o.d.

Med vemod och saknad i våra sinnen ägnar vi dessa avlidna sångarbröder vår stora tacksamhet för deras trohet mot sången och för den sångargärning de utfört i Västerviks manskör.

Vem är som ej vår broder minns, fastän hans skugga mer ej finns . . .

Första och nuvarande styrelsen - Hedersledamöter

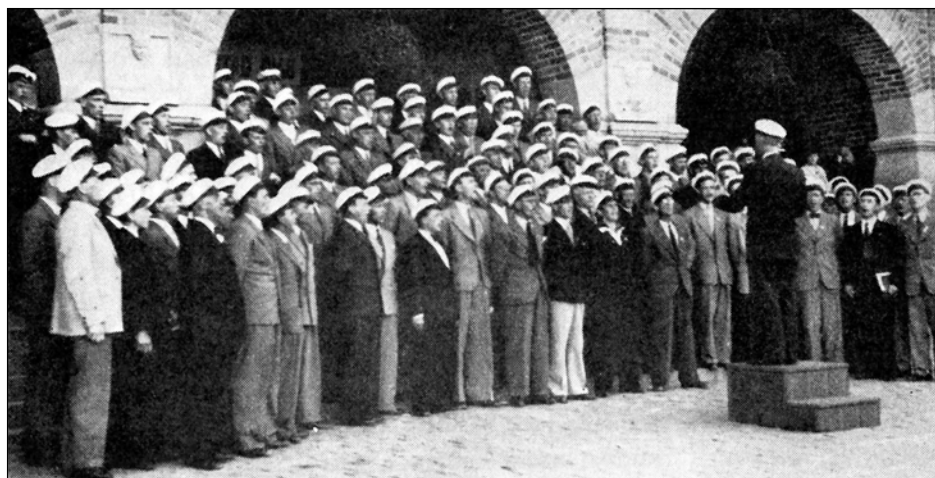
Körens första styrelse bestod av Fredrik Anderberg, ordförande, Ernst Rosenqvist, vice ordförande, Gustaf Teurnell, sekreterare, Gustaf Francke, kassör, samt Birger Arvidsson, Martin Reinhard och Olof Hallqvist, den sistnämnde dirigent.

Den nuvarande styrelsen består av Carl Ahlgren, ordförande, Gustaf Lanner, vice ordförande, Gustav Francke, sekreterare, Karl-Erik Andersson, kassör, samt Sven Zanton, Sven Jonsson och Sven Högborg, dirigent.

Hedersledamöter i kören är f. bankdirektören Josef Victorin och f. fabrikören Ludwig Lamm.

KÖRENS STYRELSE 1952
Första raden från vänster: Carl Ahlgren, Sven Högborg och Gustav Lanner. Andra raden från vänster: Sven Zanton, Gustav Francke, Karl-Erik Andersson och Sven Johnson.

NORRA KALMAR LÄNS SÅNGARKRETS SJUNGER PÅ HANTVERKSUTSTÄLLNINGEN
I VÄSTERVIK

Körens traditioner skall leva vidare

Här har tidigare nämnts ett antal sångarbröder, vilka var och en på sitt sätt varit föregångsmän inom kören. Men förutom dessa har kören haft förmånen ha flera synnerligen intresserade medlemmar, vilka inåt och utåt verkat i sångens tjänst under många år. Sångarbröder som Carl Bodin, Joel Lindqvist, Gunnar Risberg och Erhard Liew m.fl. har väl de flesta av oss ännu i friskt minne. Den nuvarande generationen står i stor tacksamhetsskuld till alla dem som nämnts i denna minnesskrift och även till andra gamla kämpar som stått i körens led under många år.

Hur glädjande är det ej att se, hur gamla sångarfamiljer kunnat föryngra sig själva genom att nya generationer tagit vid då deras fäder lämnat sångarkretsen. Må den kontinuitet som är förbunden med namn som Martin Andersson, Francke, Liew, Teurnell och Zanton för oss bli en förebild och ett föredöme som förpliktar oss att vara våra sångarideal trogna och att föra körens nu 40-åriga traditioner vidare till nya manskörsintresserade skaror som en gång skall avlösa oss när våra röster tystnat.

Kören skall då leva vidare i den goda sångaranda som städse varit rådande inom den. Vi har alla efter vars och ens förmåga försökt att hålla sångens fana högt, och körens traditioner bjuder oss att i enighet och i trohet mot våra ideal följa den väg vi har utstakat för framtiden. Må vi alltid i friskt minne ha Svenska sångarförbundets valspråk, "Svenska sång, dig höj på starka vingar!"

